

Posudek na rigorózní práci Mgr. Lenky Fialové
Odstoupení od smlouvy

Odstoupení od smlouvy, k němuž dochází jednostranným úkonem jedné smluvní strany, představuje v soukromém právu výrazný a citelný zásah do existujících právních poměrů. Vzhledem k tomu, že právní důsledky odstoupení prolamují zásadu „Pacta sunt servanda“, musí zákonodárce (ale i smluvní strany v procesu negociace) pečlivě vážit, pro jaké důvody lze ještě odstoupení od smlouvy připustit. Jinými slovy: je třeba obezřetně zvažovat, zda důvody, pro které lze smluvní vztah ukončit, převažují nad zájmem právní jistoty a pevném smluvním uspořádání.

Autorka se ve své výtečně napsané práci dotýká všech nosných pilířů, které problematika odstoupení od smlouvy podle občanského zákoníku přináší. Posuzovaná rigorózní práce je přehledně a dobře systematicky uspořádána.

Vedle pojmu odstoupení správně analyzuje i související pojmy rovněž vedoucí někdy k zániku smluvního vztahu jako je např. zrušení závazku, pojem storna, atp. Zdařile se pouští do polemiky s autoritami v oboru (s.69) v nesouhlasné argumentaci prokazuje svou kreativní schopnost. Hodnotu práce nesnižuje ani to, že svůj výzkum omezila na občanskoprávní aspekty zkoumané problematiky.

Ve zvláštní (podrobné) části zkoumá zákonné důvody pro odstoupení uvedené u jednotlivých občanskoprávních smluv. Nejprve se věnuje aktuální a praktické problematice odstoupení od spotřebitelských smluv. Oprávnění spotřebitele odstoupit od spotřebitelských smluv lze chápat jako paušální ochranu všech spotřebitelů, bez zřetele na konkrétní okolnosti smluvního vztahu. Klade se proto otázka, zda takto široce pojatá možnost odstoupení se již nevymyká základním zásadám soukromého práva k nimž lze řadit na jedno z právních míst princip právní jistoty.

K této otázce by se mohla autorka vyjádřit v rámci obhajoby rigorózní práce.

Samostatnou a výraznou pozornost věnuje autorka problematice odstoupení od kupní smlouvy o převodu nemovitosti. Důkladně rozebírá judikaturu Nejvyššího soudu, Ústavního soudu jakož i rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia NS z roku 2008. Dobře a s hlubokou znalostí věci řeší situace, kdy k odstoupení od smlouvy o převodu nemovitosti došlo poté, kdy nemovitost byla již převedena na třetí osobu; správně vytyčuje otázku ochrany práv třetích osob nabytých v dobré víře. Kvalitu práce umocňuje i srovnávací pohled na práva na odstoupení od smlouvy v SRN.

Oceňuji i její dokonalou znalost výstupů publikovaných v rámci evropských harmonizačních projektů (PECL, DCFR) a její zamyšlení, zda nově přijatá platná právní úprava je v souladu s těmito projekty; na některých místech autorka dochází k závěru, že tomu tak není (zvláště při určení zda je zachována lhůta pro odstoupení od smlouvy).

Obsahová i formální stránka předložené rigorózní práce přesvědčuje, že autorka se dokonale seznámila jak s platnou právní úpravou, tak i s problémy, které jsou v právní praxi nastolovány.

Ve svých závěrech autorka nepřehlíží ani návrh nové – dnes již platné – občanskoprávní kodifikace. Práce s bohatou tuzemskou i cizojazyčnou literaturou monografické i časopisecké povahy je příkladná.

Závěrem proto konstatuji, že autorka Mgr. Lenka Fialová prokázala v posuzované práci své schopnosti zpracovat institut odstoupení od smlouvy vyčerpávajícím způsobem a jednoznačně přesvědčila o hloubce teoretických znalostí, které jsou vyžadované pro tento druh prací.

Proto doporučuji předloženou práci k obhajobě.

2.3.2012

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.